Kansaneläkelaitos
Etuuspalvelujen Lakiyksikkö
Toimeentuloturvaetuuksien osaamiskeskus

17.11.2016

Eduskunnan ympäristövaliokunta 16.11.2016/HE 231/2016 vp

Kansaneläkelaitoksen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta HE 231/2016 vp

Ehdotettujen muutosten tarkoituksena on siirtää opiskelijat yleisen asumistuen piiriin. Asumistukijärjestelmiä ja niiden yhdistämistä sekä selkeyttämistä on moneen otteeseen selvitetty. Selkeyttäminen on tarpeen ja sikäli ehdotetut muutokset ovat tervetulleita. Erillisten asumistukijärjestelmien eroista sekä erityisesti järjestelmien rajapinnoista sekä siirtymistä järjestelmien välillä aiheutuu hallinnollista työtä ja toisaalta epäselvyyksiä tuensaajille.

Kansaneläkelaitos on ollut mukana muutosten valmistelussa. Muutosten vaikutukset etuusmenoihin sekä tuensaajien asemaan on kattavasti kuvattu hallituksen esityksessä. Tämänkaltaisissa järjestelmien muutoksissa tapahtuu yksittäisen tuensaajan kannalta suuriakin muutoksia. Asumisen tukien määräytymisperusteet ovat erilaiset, joten muutokset tarkoittavat väistämättä sitä, että osa siirtyvistä opiskelijoista hyötyy siirrosta ja vastaavasti osalla tuen määrä pienenee. Toisaalta pienituloiset opiskelijat ovat muutoksen jälkeen yhdenvertaisessa asemassa muiden pienituloisten kanssa suhteessa asumisen tukemiseen

Julkisen talouden sopeuttamistavoitteet sekä opiskelijoiden siirtämisestä aiheutuvien lisäkustannusten rahoittaminen on ehdotettu toteutettavaksi yleisen asumistuen enimmäisasumismenoja rajoittamalla. Tämä aiheuttaa yleistä asumistukea saavilla entistä useammin tilanteita, joissa enimmäisasumismenot eivät vastaa tuensaajan todellisia asumismenoja. Käytännössä asumistuen saajat joutunevat turvautumaan yhä useammin toimeentulotukeen. Tilanne ei ole toivottava ensisijaisen yleisen asumistuen ja viimesijaisen toimeentulotuen yhteensovittamisen ja järjestelmien tavoitteiden kannalta.

Kansaneläkelaitoksen kannalta suurimmat haasteet muutoksessa liittyvät ratkaisutyöhön. Etuuksien merkittävimmät toimeenpanoon vaikuttavat erot ovat yleisen asumistuen ruokakuntakohtaisuus sekä etuuksien erilaiset tulokäsitteet. Erityisesti sen selvittäminen, onko tuen hakija avoliitossa vai onko kyseessä vain asumisjärjestely voi olla tietyissä tilanteissa ongelmallista. Tämä korostunee opiskelijoiden kohdalla, kun asumis- ja muut olosuhteet eivät aina ole vakiintuneita.

Opintotuen asumislisä on kaavamaisempi etuus kuin yleinen asumistuki. Huomattavan asiakasmäärän siirtyminen yleisen asumistuen piiriin lisää hakemusten käsittely- ja asiakaspalvelutyötä nykytilanteeseen nähden paitsi siirtymävaiheessa, myös pysyvästi. On ensiarvoisen tärkeää, että Kansaneläkelaitokselle taataan riittävät resurssit siirron toimeenpanon sekä jatkon varmistamiseksi. Mikäli toimeenpanoon ei saada riittäviä resursseja, uhkana on asumistukiratkaisujen ja siten asiakkaiden etuuksien saamisen viivästyminen.

Postiosoite
PL 78
00381 Helsinki

Käyntiosoite
Höyläämötie 1 a B
00380 Helsinki

Sähköposti
etunimi.sukunimi@kel

Puhelin
020 634 11